

ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ СЛОВНИК

Адвокат – це фізична особа, яка здійснює адвокатську діяльність на підставах та в порядку, що передбачені цим Законом (*п.1 ч.1 ст. 1 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» від 05.07.2012 № 5076-VI*).

Адвокатська таємниця – це будь-яка інформація, що стала відома адвокату, помічнику адвоката, стажисту адвоката, особі, яка перебуває у трудових відносинах з адвокатом, про клієнта, а також питання, з яких клієнт (особа, якій відмовлено в укладенні договору про надання правової допомоги з передбачених цим Законом підстав) звертався до адвоката, адвокатського бюро, адвокатського об'єднання, зміст порад, консультацій, роз'яснень адвоката, складені ним документи, інформація, що зберігається на електронних носіях, та інші документи і відомості, одержані адвокатом під час здійснення адвокатської діяльності (*ч.1 ст. 22 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» від 05.07.2012 № 5076-VI*).

Адвокатська етика – це система професійних норм, правил і стандартів поведінки адвокатів, що регулює їх взаємини з клієнтами, іншими адвокатами, судами та іншими учасниками правового процесу.

Адвокатура України – це недержавний самоврядний інститут, що забезпечує здійснення захисту, представництва та надання інших видів правової допомоги на професійній основі, а також самостійно вирішує питання організації і діяльності адвокатури в порядку, встановленому цим Законом (*ч.1 ст. 2 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» від 05.07.2012 № 5076-VI*).

Бюро економічної безпеки України – це центральний орган виконавчої влади, на який покладаються завдання щодо протидії правопорушенням, що посягають на функціонування економіки держави (*ч.1 ст. 1 Закону України «Про Бюро економічної безпеки України» від 28.01.2021 № 1150-IX*).

Гідність – це етична категорія, що відноситься до індивідуальної, непорушної та невід'ємної цінності кожної людської особистості, яка повинна поважатись і захищатись в усіх сферах життя.

Державна кримінально-виконавча служба України – це правоохоронний орган, на який покладається завдання щодо здійснення державної політики у сфері виконання кримінальних покарань (ч.1 ст. 1 Закону України «Про Державну кримінально-виконавчу службу України» від 23.06.2005 № 2713-IV).

Добросовісність – це властивість особи або організації, що передбачає виконання своїх обов'язків і дій у межах закону та етичних норм, дотримання чесності в усіх своїх діях.

Доброчесність – це спрямованість дій державного службовця на захист публічних інтересів та відмова державного службовця від превалювання приватного інтересу під час здійснення наданих йому повноважень (п. 5 ч.1 ст. 4 Закону України «Про державну службу» від 10.12.2015 № 889-VIII).

Етика – це галузь філософії, що досліджує моральні норми та цінності, які регулюють поведінку людей у суспільстві.

Етика доказування – це система принципів та правил, які визначають моральні та професійні обов'язки юристів, пов'язані з представленням доказів у судовому процесі.

Етика промови захисника – це система принципів та правил, які визначають моральні та професійні обов'язки адвокатів щодо їх мовної поведінки та спілкування зі сторонами судового процесу під час захисту своїх клієнтів.

Етика судового процесу – це набір моральних принципів та стандартів поведінки, що визначають, як повинні діяти судді, адвокати та інші учасники судового процесу відповідно до вимог моральної правомірності, чесності та справедливості.

Етика судового рішення – це система принципів та правил, які визначають моральні та професійні обов'язки суддів під час вирішення судових справ.

Етична норма – це правило моральної поведінки, яке визначає, що є правильним або неправильним у діях людей; певний стандарт поведінки, який є прийнятним для суспільства або групи людей і має на меті захистити загальні інтереси, безпеку, здоров'я, права та свободи людей.

Етичний обов'язок – це вимога, що виникає з моральних принципів та стандартів поведінки, які визнаються як важливі та прийнятні для певної групи людей або суспільства в цілому.

Етичні основи діяльності слідчого – це система моральних принципів та стандартів поведінки, які визначають моральні та професійні обов'язки слідчого в процесі розслідування злочинів.

Етичні стандарти правоохоронної діяльності – це система моральних принципів та стандартів поведінки, які регулюють поведінку правоохоронних органів та інших установ, пов'язаних з діяльністю правоохоронних органів.

Компетентність – це динамічна комбінація знань, вмінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти (п. 13 ч.1 ст. 1 Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII).

Конфіденційність – це принцип, який визнає право особи на збереження та захист особистої інформації, яка відноситься до її особи, що не повинна бути розголошена без її згоди.

Конфлікт інтересів – це суперечність між особистими інтересами особи та її службовими повноваженнями, наявність якої може вплинути на об'єктивність або неупередженість прийняття рішень, а також на вчинення чи невчинення дій під час виконання наданих їй службових повноважень (ч.1 ст.

1 Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції» від 07.04.2011 № 3206-VI).

Корпоративна етика – це сукупність етичних правил, що містяться в документах, прийнятих добровільно представниками будь-якої професії, галузі, громадського об'єднання й обов'язкові для виконання особами, що є членами професійного, галузевого чи іншого локального об'єднання, що прийняла цей документ.

Мораль – це система цінностей, принципів та норм поведінки, які регулюють взаємовідносини між людьми та визначають, що є правильним і неправильним в їх діях.

Моральний вибір – це процес вибору між діями або рішеннями, який ґрунтується на моральних принципах та цінностях.

Моральний імператив – це фундаментальний загальний принцип моральної поведінки, який вимагає поважати людей як моральних особистостей, уникати шкоди та діяти відповідально.

Моральність – це здатність діяти відповідно до моральних принципів та цінностей.

Національна поліція України – це центральний орган виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку (*ч.1 ст. 1 Закону України «Про Національну поліцію» від 02.07.2015 № 580-VIII*).

Національне агентство з питань запобігання корупції (НАЗК) – це центральний орган виконавчої влади України зі спеціальним статусом, який забезпечує формування та реалізує державну антикорупційну політику.

Національне антикорупційне бюро України (НАБУ) – це центральний орган виконавчої влади із спеціальним статусом, на який покладається попередження, виявлення, припинення, розслідування та розкриття корупційних та інших кримінальних правопорушень, віднесених до його підслідності, а також запобігання вчиненню нових.

Офіційна етика – це етичні вимоги, що містяться в правових нормах, невиконання яких може мати юридичні наслідки (звільнення з посади, відсторонення від справи).

Поліцейська етика – це система цінностей, принципів та норм, які регулюють поведінку працівників поліції щодо здійснення своїх обов'язків з високою моральною та етичною відповідальністю, дотриманням законності та прав людини.

Правоохоронна діяльність – це система заходів, що мають на меті запобігання злочинності, розслідування та розкриття злочинів, забезпечення публічної безпеки та виконання інших завдань, спрямованих на забезпечення додержання законності, охорону прав людини та громадського порядку.

Прокуратура України становить єдину систему, яка в порядку, передбаченому цим Законом, здійснює встановлені Конституцією України функції з метою захисту прав і свобод людини, загальних інтересів суспільства та держави (ст. 1 Закону України «Про прокуратуру» від 14.10.2014 № 1697-VII).

Професійна деформація – це патологічні зміни в професійному становищі людини, що виникають в результаті тривалого професійного досвіду, специфіки виробничої діяльності та професійного середовища.

Професійна етика – це система моральних принципів, цінностей та норм, які регулюють поведінку людей у професійній сфері діяльності.

Процесуальна незалежність слідчого – це здатність слідчого самостійно приймати рішення згідно з об'єктивними доказами, що були зібрані під час розслідування, без будь-якого впливу з боку зовнішніх осіб чи органів, які не беруть участі в розслідуванні.

Слідча діяльність – це комплекс заходів, що здійснюються правоохоронними органами для з'ясування фактів кримінального правопорушення та встановлення осіб, які вчинили ці правопорушення.

Слідча етика – це система моральних принципів, цінностей та норм, які регулюють поведінку слідчого в процесі здійснення слідчої діяльності.

Слідчий – це службова особа органу Національної поліції, органу безпеки, органу Державного бюро розслідувань, органу Бюро економічної безпеки України, Головного підрозділу детективів, підрозділу детективів, відділу детективів, підрозділу внутрішнього контролю Національного антикорупційного бюро України, уповноважена в межах компетенції, передбаченої цим Кодексом, здійснювати досудове розслідування кримінальних правопорушень (*п. 17 ч.1 ст. 3 Кримінального процесуального кодексу України від 13.04.2012 № 4651-VI*).

Служба безпеки України – це державний орган спеціального призначення з правоохоронними функціями, що забезпечує державну безпеку, здійснюючи з неухильним дотриманням прав і свобод людини і громадянина: 1) протидію розвідувально-підривної діяльності проти України; 2) боротьбу з тероризмом; 3) контррозвідувальний захист державного суверенітету, конституційного ладу і територіальної цілісності, оборонного і науково-технічного потенціалу, кібербезпеки, інформаційної безпеки держави, об'єктів критичної інфраструктури; 4) охорону державної таємниці (*ч. 1 ст. 19 Закону України «Про національну безпеку України» від 21.06.2018 № 2469-VIII*).

Суддівська етика – це система моральних принципів, цінностей та норм, які регулюють поведінку суддів в процесі здійснення юридичної діяльності.

Судова етика – це система моральних принципів, цінностей та норм, які регулюють поведінку всіх учасників судового процесу, включаючи суддів, адвокатів, прокурорів, свідків та інших учасників.

Судова риторика – це мистецтво використання мови та аргументації у судовому процесі з метою переконати аудиторію в правомірності власних позицій.

Судовий етикет – це система правил та норм, які регулюють поведінку всіх учасників судового процесу у судовій залі, зокрема, манеру поведінки, спосіб взаємодії з іншими учасниками, правила одягу та інші аспекти поведінки.

Традиційна етика – це система моральних норм, цінностей та поведінкових стандартів, які передаються з покоління в покоління у межах конкретної культури, нації або релігійної групи.

Чесць – це етична категорія, яка означає високу моральну цінність, пов'язану зі здібністю людини до виконання своїх обов'язків, дотримання своїх принципів та цінностей, а також з готовністю брати на себе відповідальність за свої дії та приймати рішення на основі моральних засад.

Юридична (правова) етика – це галузь етики, яка досліджує моральні норми та цінності, які стосуються поведінки людей у правовій системі, зокрема, моральні стандарти в правовій сфері та принципи моральної поведінки юристів і інших учасників правової системи.